

CP EN ONTWIKKELING

Bij kinderen met CP is er sprake van een hersenbeschadiging. Dit heeft niet enkel een gevolg voor hun motorisch functioneren, maar heeft evenzeer een invloed op hun algemene ontwikkeling, socialisatie, gedrag en emotioneel functioneren. De hersenen zijn immers ook verantwoordelijk voor aandacht, emotieregulatie, leren, herkennen, praten, onthouden, plannen...

Voor motorische ontwikkeling verwijzen wij ook naar [deze pagina](#)

Voor ontwikkeling communicatie verwijzen wij ook naar [deze pagina](#)

Met verstandelijke of cognitieve ontwikkeling bedoelen we de ontwikkeling van het denken. Ons denken staat nooit stil en ook het denken van een kind ontwikkelt zich voortdurend. Het leert verbanden leggen, begrijpen en redeneren. De cognitieve ontwikkeling wordt beïnvloed door een aantal factoren, waaronder erfelijkheid omgeving en ervaringen. De omgeving, waaronder de gezinssituatie, de kwaliteit van het onderwijs en de culturele invloeden, speelt ook een grote rol. Ervaringen, zoals spelen, leren en opgroeien, helpen het kind om nieuwe vaardigheden en kennis op te doen. De cognitieve ontwikkeling kan worden onderverdeeld in verschillende fasen. In de vroege kinderjaren leren kinderen om de wereld om hen heen te begrijpen. Ze ontwikkelen hun zintuigen, motoriek en taalvaardigheid. In de schooljaren leren kinderen om te lezen, schrijven en rekenen. Ze ontwikkelen ook hun abstracte denkvermogen en hun vermogen om problemen op te lossen. In de adolescentie en volwassenheid ontwikkelen mensen hun kritisch denkvermogen en hun vermogen om zelfstandig te leren en te denken.

Naast verstandelijke ontwikkeling is emotionele en sociale ontwikkeling heel belangrijk in de samenleving met anderen. (gevoelens leren herkennen, emoties reguleren, sociale situaties begrijpen,...)

DE PSYCHOLOOG EN DE KINDERARTS ZULLEN DE ONTWIKKELING MEE
OPVOLGEN EN ADVIEZEN GEVEN

Inhoud

1. De ontwikkeling	2
Socio-emotionele ontwikkeling	2
Cognitieve (verstandelijke) ontwikkeling	3
Executieve functies ontwikkelen	3
2. Ontwikkelingsinschaling	4
BAYLEY-III-NL ontwikkelingsinschaling	4
VINELAND vragenlijst	4
ABAS-3 vragenlijst	4
SEO vragenlijst	5
IQ (intelligentietesten)	5
3. Verstandelijke beperking en CP	5
4. Ontwikkeling en welbevinden	6
5. Nuttige links en informatie	6
6. Contact	7
Initiatief CP ouderproject	7
Meer informatie	7

1. De ontwikkeling

Er zijn heel wat ontwikkelingsfasen die kinderen tijdens het opgroeien doorlopen om autonome volwassenen te worden. Bij kinderen met CP kunnen deze moeilijker, later of soms helemaal niet behaald worden. Algemeen vraagt het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen van ouders een positieve benadering en veel geduld.

Het al dan niet hebben van een verstandelijke beperking speelt eveneens een zeer grote rol in de algemene ontwikkeling.

Socio-emotionele ontwikkeling

Emotionele intelligentie (EQ) is de vermogen om je eigen emoties en die van anderen te herkennen, te begrijpen en te reguleren.. Het is belangrijk voor het opbouwen en onderhouden van gezonde en gelukkige relaties.

Sociale intelligentie richt zich op het begrijpen en beïnvloeden van sociale situaties. Het is een belangrijke vaardigheid voor mensen om samen te werken, relaties op te bouwen en conflicten op te lossen.

Cognitieve (verstandelijke) ontwikkeling

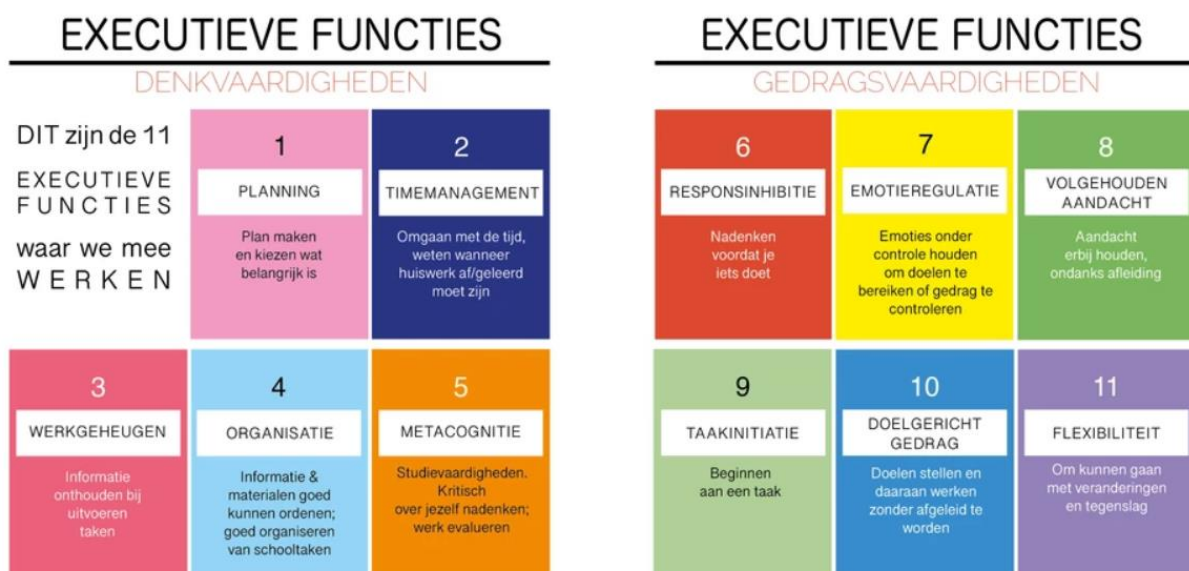
Met verstandelijke of cognitieve ontwikkeling bedoelen we de ontwikkeling van het denken. Ons denken staat nooit stil en ook het denken van een kind ontwikkelt zich voortdurend. Het leert verbanden leggen, begrijpen en redeneren.

Executieve functies ontwikkelen

Executieve functies zijn al die regelfuncties van de hersenen die essentieel zijn voor het realiseren van doelgericht en aangepast gedrag. Alle executieve functies of vaardigheden hebben een controlerende en aansturende functie.

Met deze functies bepalen we het doel van ons handelen en gedrag, schakelen we afleidende factoren uit, plannen we de volgorde van handelingen, voeren we de taken die daarvoor nodig zijn stap voor stap uit en controleren we het effect, waarbij we ook rekening houden met mogelijke toekomstige effecten. We reguleren er emoties, motivatie en alertheid mee en laten ervaringen uit het verleden meespelen bij de verwachtingen over en beslissingen voor de toekomst.

Executieve functies worden gevormd en ontwikkelen zich door zowel fysieke veranderingen in de hersenen als door levenservaringen. Deze worden door kinderen opgedaan in relatie met anderen.

([onderzoeksproject](#) Diepte analyse van de relatie tussen executieve functies en bovenste lidmaat functie bij kinderen met unilaterale cerebrale parese)

Kinderen met unilaterale cerebrale parese (UCP) vertonen sensomotorische stoornissen, voornamelijk aan één kant van het lichaam ter hoogte van het bovenste lidmaat (BL). Vaak gaan

deze stoornissen gepaard met problemen in executieve functies (d.w.z. cognitieve processen die essentieel zijn voor de cognitieve regulering van gedrag en uitvoering van dagelijkse activiteiten), hetgeen hun dagelijkse activiteiten en participatie bijkomend kan bemoeilijken.

2. Ontwikkelingsinschaling

Omdat de ontwikkeling van kinderen met CP risico loopt om anders of trager te verlopen, is het belangrijk om hier goed zicht op te krijgen. Op deze manier kunnen de verwachtingen van de buitenwereld op vlak van leerproces, sociale vaardigheden, adaptief vermogen, emotioneel functioneren goed afgestemd worden op het ontwikkelingsniveau van het kind. Kinderen met CP lopen anders risico op over- of onderstimulatie.

We proberen tijdens de consultaties zicht te krijgen op het ontwikkelingsniveau van het kind door uitgebreide anamnese van verschillende domeinen.

Een gerichtere inschaling door middel van gestandaardiseerd onderzoek met behulp van een ontwikkelingschaal is soms nuttig. Een ontwikkelingschaal is een instrument dat wordt gebruikt om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. Het meet **de ontwikkeling van kinderen op verschillende gebieden**, zoals motoriek, taal, cognitie en sociaal-emotionele ontwikkeling.

We werken hiervoor samen met een centrum voor ontwikkelingsstoornissen (COS) Dit onderzoekt baby's, peuters en kleuters met een vermoeden van of een risico op een ontwikkelingsvertraging of -stoornis. [De centra voor ontwikkelingsstoornissen](#) worden erkend en gesubsidieerd door Opgroeien.

Hieronder lichten we enkele instrumenten toe die gebruikt worden voor inschaling van kinderen en jongeren op verschillende gebieden.

De psychologen van het CP referentiecentrum kunnen u hier zeker verder over informeren.

BAYLEY-III-NL ontwikkelingsinschaling

Met de Bayley kan de ontwikkeling van jonge kinderen beoordeeld worden op vijf ontwikkelingsdomeinen: Cognitie, Taal, Motoriek, Sociaal-Emotioneel en Adaptief Gedrag. Er bestaat een aangepaste versie speciaal voor kinderen met een communicatieve, visuele of fijn-motorische beperking. Meestal worden enkel de schalen voor cognitie en taal afgenomen.

VINELAND vragenlijst

Deze gedragsvragenlijst geeft in korte tijd een indicatie van het adaptieve ontwikkelingsniveau van zeer jonge kinderen (jonger dan 6 jaar) en van mensen met een verstandelijke beperking met een hogere kalenderleeftijd maar overeenkomstige ontwikkelingsleeftijd. De vragenlijst bestaat uit 72 vragen over alledaags gedrag. De items zijn verdeeld over vier domeinen die verwijzen naar de belangrijkste aspecten van het adaptief functioneren:

- communicatieve vaardigheden
- sociale vaardigheden
- dagelijkse vaardigheden
- motorische vaardigheden

ABAS-3 vragenlijst

Met de ABAS-3 vragenlijst kan op een betrouwbare manier het adaptieve gedrag van kinderen en volwassenen in kaart gebracht worden. De ABAS-3 meet vaardigheden die belangrijk zijn voor

diverse gebieden in het dagelijks leven, zoals communicatie en sociaal contact, vrijetijdsbesteding, het zorgen voor de eigen gezondheid en veiligheid, of het uitvoeren van activiteiten in een thuis- of schoolomgeving.

SEO vragenlijst

De 'Schaal voor Emotionele Ontwikkeling - Revised' is een instrument waarmee men zicht krijgt op de emotionele ontwikkeling van personen met een verstandelijke beperking. Op basis van deze informatie kunnen handvatten geformuleerd worden om te komen tot een goede afstemming (ondersteuning) voor de persoon met een verstandelijke beperking, waarbij rekening gehouden wordt met de basale emotionele noden.

IQ (intelligentietesten)

Vanaf de leeftijd van 3 jaar kan er een meer gestandaardiseerde IQ-testing gebeuren. Een intelligentie onderzoek is een vorm van psychologisch onderzoek waarin we een niveaubepaling doen van de **cognitieve mogelijkheden**. Dit kan zowel voor kinderen, jongeren als voor volwassenen aangevraagd worden.

Een goede IQ-test probeert verschillende deelaspecten van de intelligentie te meten. Denk aan geheugen, ruimtelijk inzicht, of verbanden zien. Daarom bestaat de test vaak uit verschillende onderdelen (of subtests), die elk zo'n deelaspect meten. De scores op deze subtests worden samengeteld en verrekend naar een totaal score: het totaal IQ. Dit totaal IQ is dus een algemene inschatting van je intelligentieniveau.

Tijdens een intelligentieonderzoek wordt er niet gemeten hoe goed je kind presteert op school. Intelligentie is een belangrijke, maar zeker niet de enige, voorspeller van schoolprestaties. Als ouder wil je graag dat je kind presteert naar zijn mogelijkheden. Er komt echter veel meer bij kijken dan dat. Denk maar aan interesses, motivatie, socio-emotioneel welzijn,...

De IQ-testen die binnen het CP-referentiecentrum worden afgenomen zijn SON-R, WPPSI-IV-NL, WISC-V-NL en WAIS-IV-NL.

Deze testen zijn NIET ontwikkeld voor personen met CP. We bekijken steeds of de afname gestandaardiseerd kan worden afgenomen, of dat er aanpassingen dienen te gebeuren (zoals tijdsfactor, op groter formaat afdrukken, hulp bij vasthouden papier, kaartjes één voor één aanbieden ed.

Een correcte inschaling is niet altijd gemakkelijk, maar kan zeker helpen om een goede onderwijskeuze te maken. Een IQ-test geeft een sterkte-zwakke profiel weer waarbij wel kan gekeken worden hoe de school hiermee rekening kan houden. Vaak hebben de kinderen met CP een discrepantie profiel, met sterktes en zwaktes.

IQ-scores worden uitgedrukt in cijfers, waarbij het gemiddelde 100 is en alles tussen 85 en 115 tot de normale variatie behoort.

3. Verstandelijke beperking en CP

De ernst van CP kan variëren van mild tot ernstig. In sommige gevallen is er geen invloed op de verstandelijke ontwikkeling. In andere gevallen kan CP leiden tot een verstandelijke beperking.

Ongeveer 30 tot 40% van de mensen met CP heeft een verstandelijke beperking. Dit betekent dat ze een IQ hebben dat lager is dan 70. De ernst van de verstandelijke beperking kan variëren van licht tot ernstig.

Als u een kind heeft met CP, is het belangrijk om te weten dat uw kind zich mogelijk anders of op een ander tempo zal ontwikkelen dan andere kinderen. Het is ook belangrijk om te weten dat er ondersteuning beschikbaar is om uw kind te helpen zich optimaal te ontwikkelen. Met de juiste ondersteuning kunt u uw kind helpen om zijn of haar volledige potentieel te bereiken.

Voor informatie omtrent schoolkeuze verwijzen we naar [deze pagina](#)

4. Ontwikkeling en welbevinden

Een belangrijk aandachtspunt bij alle CP patiënten is zeker het welbevinden, het 'zich goed in zijn vel voelen'. En het ontwikkelingsniveau op de verschillende domeinen zegt niets over het vermogen om gelukkig te zijn of zich goed te voelen.

Het zich goed voelen in een schoolse omgeving (of later in een werkomgeving) hangt niet enkel af van de verstandelijke mogelijkheden die je (volwassen)kind heeft. Persoonlijke factoren en omgevingsfactoren zijn hier belangrijk in.

Een vooruitstrevende, meedenkende houding van o.a. school, leerkrachten en later van werkgevers en collega's gericht op het creëren van kansen zorgt ervoor dat men minder barrières zal ervaren. Ook kunnen aanpassingen in de fysieke omgeving een groot verschil maken. Denk hierbij aan toegankelijkheid van gebouwen en mogelijkheid tot aanpassing van werkomstandigheden.

Daarnaast zal een proactieve, ondernemende persoonlijkheid en een ondersteunende en stimulerende omgeving zorgen voor grotere tevredenheid in opleiding en werk. Een kind of jongvolwassenen die voortdurend figuurlijk 'op de tippen van zijn tenen' moet lopen om zich te kunnen handhaven in de maatschappij (in school, op het werk) kan onderhevig zijn aan stress en verminderd welbevinden.

Ga samen op zoek naar wat het beste werkt en hoe je als ouder kan ondersteunen

We verwijzen eveneens naar [CP en opvoeding/gedrag](#) waar we ook stilstaan bij de opvoedingsuitdagingen, ontwikkelingsstoornissen en mogelijke gedragsproblemen.

5. Nuttige links en informatie

- [Kind&Gezin : verstandelijke ontwikkeling](#)
- [Kijk op ontwikkeling : cognitieve ontwikkeling](#)
- [CP Nederland : ontwikkeling van je kind/](#)
- [Executieve functies](#)

6. Contact

Initiatief CP ouderproject

CP referentiecentrum UZ Leuven in samenwerking met Magentaproject en de oudervereniging Cpinfo.be

Meer informatie

Heidi Devolder - tel. 016 33 85 03 - e-mail: heidi.devolder@uzleuven.be